

Informace z kontrolní akce č. 08/23

Hospodaření příspěvkových organizací s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu poskytnutými z kapitoly *Ministerstvo kultury*

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2008 pod číslem 08/23. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Marie Hošková.

Cílem kontroly bylo prověřit nakládání s majetkem státu, s příspěvkem na provoz a s finančními prostředky poskytnutými na program *Rozvoj a obnova materiálně-technické základny* vybraným státním kulturním organizacím.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2005 až 2007, v případě věcných souvislostí i období předcházející. Kontrola byla prováděna v době od srpna 2008 do února 2009.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo kultury, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Státní opera Praha, Národní filmový archiv a Moravská galerie v Brně.

I. Úvod

Ministerstvo kultury (dále jen „MK“) ve smyslu ustanovení § 8 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je mimo jiné *ústředním orgánem státní správy pro umění, kulturně výchovnou činnost, kulturní památky, pro věci církví a náboženských společností*.

MK je jako ústřední orgán státní správy oprávněno zřídit příspěvkové organizace k plnění úkolů v oboru své působnosti. Z rozpočtové kapitoly 334 – *Ministerstvo kultury* byly příspěvkovým organizacím poskytovány příspěvky na provoz, účelové neinvestiční a investiční dotace. Kontrolou bylo prověřeno hospodaření státních příspěvkových organizací v působnosti MK, a to hospodaření Uměleckoprůmyslového musea v Praze (dále jen „UPM“); Státní opery Praha (dále jen „SOP“); Národního filmového archivu (dále jen „NFA“) a Moravské galerie v Brně (dále jen „MG“).

UPM bylo zřízeno v roce 2000 za účelem získávání, shromažďování, trvalého uchovávání, evidování a odborného zpracovávání sbírky muzejní povahy a jejího zpřístupnění veřejnosti. UPM spravuje veřejnou odbornou knihovnu, pořizuje odbornou dokumentaci ke sbírkovým předmětům, odborně zpracovává, prezentuje a zapůjčuje sbírkové předměty a vydává osvědčení k vývozu těchto předmětů kulturní hodnoty.

SOP vznikla v roce 1992 vyčleněním (delimitací) z Národního divadla za účelem provozování divadelní činnosti spočívající v nastudování a veřejném scénickém předvádění zejména hudebně-dramatických děl formou pořádání divadelních představení či jiných kulturních produkcí nebo formou pohostinských představení pro jiné pořadatele v tuzemsku a v zahraničí.

NFA byl zřízen v roce 1992 za účelem shromažďování, ochrany a vědeckého zpracování audiovizuálních a písemných archiválií a pozůstalostí významných osobností české kinematografie, které tvoří součást národního kulturního dědictví a dokumentují vznik a vývoj

filmu. Dále vytváří sbírky soudobé dokumentace, spravuje odbornou knihovnu a provádí vědeckovýzkumné práce v oblasti filmu a filmového archivnictví. NFA patří mezi deset nejvýznamnějších světových filmových archivů.

MG byla zřízena v roce 2000 za účelem získávání, shromažďování, trvalého uchovávání, evidování a odborného zpracovávání sbírky muzejní povahy a jejího zpřístupnění veřejnosti. Shromažďuje sbírku výtvarného umění, zejména však volného a užitého umění od středověku po současnost, se zvláštním zřetelem na historický region Moravy. Sbírkové předměty odborně zpracovává, prezentuje, zapůjčuje a pořizuje k nim odbornou dokumentaci. Spravuje historický knižní fond a odbornou knihovnu, provádí vědecký výzkum v oboru své působnosti a vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty. MG je druhým nejvýznamnějším a zároveň největším muzeem umění v České republice.

Poznámka: Obecně závazné právní předpisy uváděné v tomto dokumentu jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Hospodaření s majetkem státu

Kontrolou bylo prověřeno hospodaření s majetkem státu, s nímž byly příslušné hospodařit UPM, SOP, NFA a MG v letech 2005 až 2007. Hodnota majetku státu činila k 31. prosinci 2005 celkem 885 730,37 tis. Kč. K 31. prosinci 2006 se jednalo o hodnotu majetku státu v celkové výši 886 599,76 tis. Kč. K 31. prosinci 2007 se jednalo o hodnotu majetku státu v celkové výši 919 405,85 tis. Kč.

Přehled o majetku státu, ke kterému příslušelo hospodaření UPM a SOP v letech 2005 až 2007, je uveden v tabulce č. 1 a). V tabulce č. 1 b) je přehled majetku státu, ke kterému příslušelo hospodaření NFA a MG.

Tabulka č. 1 a) – Přehled majetku příspěvkových organizací (v tis. Kč)

	UPM			SOP		
	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2006	k 31. 12. 2007	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2006	k 31. 12. 2007
Stálá aktiva	155 501,06	153 239,66	150 655,28	262 571,13	252 278,93	243 348,43
Dlouhodobý nehmotný majetek	2 681,72	2 871,16	3 213,10	1 413,92	1 108,56	1 223,47
Oprávký k dlouhodobému nehmotnému majetku	-2 041,19	-2 258,33	-2 429,38	-1 413,92	-1 108,56	-1 223,47
Dlouhodobý hmotný majetek	240 560,66	243 655,07	246 343,35	525 896,97	542 195,83	527 553,53
Oprávký k dlouhodobému hmotnému majetku	-85 700,13	-91 028,24	-96 471,79	-263 325,84	-289 916,90	-284 205,10
Oběžná aktiva	41 635,07	45 528,81	47 841,75	30 642,28	30 080,43	26 919,19
Zásoby	3 294,54	3 236,80	3 248,54	16 256,27	15 465,86	12 493,77
Pohledávky	1 682,78	1 700,53	1 564,58	2 432,73	5 881,55	4 456,74
Finanční majetek	35 392,46	37 998,35	39 014,10	2 326,30	985,61	4 576,64
Přechodné účty aktivní	1 265,29	2 593,13	4 014,53	9 626,98	7 747,41	5 392,04
AKTIVA CELKEM	197 136,13	198 768,47	198 497,03	293 213,41	282 359,36	270 267,62

Zdroj: výkazy „rozhava“ UPM a SOP k 31. prosinci 2005, k 31. prosinci 2006 a k 31. prosinci 2007.

Tabulka č. 1 b) – Přehled majetku příspěvkových organizací (v tis. Kč)

	NFA			MG		
	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2006	k 31. 12. 2007	k 31. 12. 2005	k 31. 12. 2006	k 31. 12. 2007
Stálá aktiva	28 689,17	27 566,21	28 018,17	321 060,38	332 255,91	366 122,35
Dlouhodobý nehmotný majetek	3 982,95	4 401,57	5 461,81	3 625,85	3 893,29	4 176,00
Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku	-3 833,37	-4 146,85	-4 350,01	-2 349,98	-2 849,09	-3 143,76
Dlouhodobý hmotný majetek	74 770,62	75 225,03	74 112,96	375 657,13	394 349,65	435 761,14
Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku	-46 231,03	-47 913,54	-47 206,59	-55 872,62	-63 137,94	-70 671,03
Oběžná aktiva	33 729,51	33 237,39	44 595,38	11 901,77	12 412,42	11 905,30
Zásoby	7 461,57	7 658,93	9 019,23	6 824,90	7 200,32	6 580,46
Pohledávky	14 274,46	12 414,09	15 649,54	4 646,67	3 880,94	4 228,61
Finanční majetek	11 461,09	10 415,10	19 366,52	267,57	1 195,15	734,10
Přechodné účty aktivní	532,39	2 749,27	560,09	162,63	136,01	362,13
AKTIVA CELKEM	62 418,68	60 803,60	72 613,55	332 962,15	344 668,33	378 027,65

Zdroj: výkazy „rozvaha“ NFA a MG k 31. prosinci 2005, k 31. prosinci 2006 a k 31. prosinci 2007.

Kontrolované příspěvkové organizace dosáhly v roce 2005 výnosů v celkové výši 510 587,51 tis. Kč, jejich náklady v uvedeném roce představovaly celkem 507 795,43 tis. Kč. Dosažené hospodářské výsledky v roce 2005 činily u UPM a SOP 0 Kč, u NFA a MG celkem 961,88 tis. Kč.

V roce 2006 dosáhly celkové výnosy kontrolovaných příspěvkových organizací 500 326,27 tis. Kč. V roce 2006 činily náklady těchto příspěvkových organizací 498 685,24 tis. Kč. Dosažené hospodářské výsledky za rok 2006 představovaly u UPM 0 Kč, u SOP, NFA a MG celkem 771,64 tis. Kč.

V roce 2007 dosahovaly celkové výnosy kontrolovaných příspěvkových organizací 504 222,85 tis. Kč. Náklady těchto příspěvkových organizací v roce 2007 činily 496 939,12 tis. Kč. Jejich hospodářské výsledky za rok 2007 představovaly u UPM a SOP 0 Kč, u NFA a MG celkem 6 328,51 tis. Kč.

Přehled hospodaření UPM, SOP, NFA a MG v letech 2005 až 2007 je uveden v tabulce č. 2 a) a 2 b).

Tabulka č. 2 a) – Hospodaření UPM a SOP v letech 2005, 2006 a 2007 (v tis. Kč)

	UPM			SOP		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Výnosy	64 452,47	60 821,71	65 381,80	303 147,56	287 786,27	269 690,90
Náklady	64 452,47	60 821,71	65 381,80	301 754,42	287 062,07	268 846,34
Hospodářský výsledek ¹⁾	0,00	0,00	0,00	1 393,14	724,20	844,56
Daň z příjmů	0,00	0,00	0,00	1 393,14	672,18	844,56
Hospodářský výsledek²⁾	0,00	0,00	0,00	0,00	52,02	0,00

Tabulka č. 2 b) – Hospodaření NFA a MG v letech 2005, 2006 a 2007 (v tis. Kč)

	NFA			MG		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Výnosy	63 272,86	65 972,08	81 627,02	79 714,62	85 746,21	87 523,13
Náklady	62 310,78	65 646,55	75 302,91	79 277,76	85 154,91	87 408,07
Hospodářský výsledek ¹⁾	962,08	325,53	6 324,11	436,86	591,30	115,06
Daň z příjmů	6,70	1,43	0,74	430,36	195,78	109,92
Hospodářský výsledek²⁾	955,38	324,10	6 323,37	6,50	395,52	5,14

Zdroj: „výkazy zisku a ztráty“ UPM, SOP, NFA a MG sestavené za roky 2005, 2006 a 2007.

¹⁾ Hospodářský výsledek před zdaněním

²⁾ Hospodářský výsledek po zdanění

2. Příspěvky a dotace MK

V kontrolovaném období let 2005 až 2007 poskytlo MK ze své kapitoly kontrolovaným příspěvkovým organizacím finanční prostředky v souhrnné výši 916 411 tis. Kč, z toho celkem 794 243 tis. Kč jako příspěvek na provoz těchto organizací a 122 168 tis. Kč formou dotací účelově určených na konkrétní projekty a akce.

Přehled finančních prostředků poskytnutých z kapitoly MK jako příspěvek na provoz kontrolovaných příspěvkových organizací spolu s finančními prostředky neinvestičních i investičních dotací poskytnutých v letech 2005 až 2007 je uveden v tabulce č. 3.

**Tabulka č. 3 – Finanční prostředky poskytnuté z rozpočtové kapitoly
Ministerstvo kultury** (v tis. Kč)

	2005			
	UPM	SOP	NFA	MG
Příspěvek na provoz	39 544	125 304	27 850	57 927
Dotace	12 117	35 857	155	7 116
z toho program:				
– Výzkum a vývoj	4 759	-	-	2 226
– Kulturní aktivity	1 310	-	-	2 935
– ISO	4 646	-	-	1 945
– VISK	196	-	100	10
– Reprodukce majetku	-	35 857	-	-
CELKEM	51 661	161 161	28 005	65 043

	2006			
	UPM	SOP	NFA	MG
Příspěvek na provoz	41 297	140 126	29 349	58 492
Dotace	7 213	28 495	404	9 235
z toho program:				
– Výzkum a vývoj	4 180	-	-	1 500
– Kulturní aktivity	967	1 730	-	3 610
– ISO	1 476	-	-	1 480
– VISK	190	-	90	-
– Reprodukce majetku	-	26 765	-	-
CELKEM	48 510	168 621	29 753	67 727

	2007			
	UPM	SOP	NFA	MG
Příspěvek na provoz	42 516	138 615	31 798	61 425
Dotace	7 701	900	2 919	10 056
z toho program:				
– Výzkum a vývoj	4 200	-	-	2 030
– Kulturní aktivity	1 750	300	2 300	1 747
– ISO	995	-	-	1 623
– VISK	506	-	569	140
– Reprodukce majetku	-	600	-	4 516
CELKEM	50 217	139 515	34 717	71 481

Zdroj: finanční vypořádání vztahů se státním rozpočtem za roky 2005–2007.

3. Ministerstvo kultury

MK jako zřizovatel ve zřizovacích listinách UPM, SOP, NFA a MG nevymezilo majetek svěřený příspěvkovým organizacím buď vůbec, nebo bylo vymezení majetku neúplné či chybné.

Zřizovací listiny kontrolovaných příspěvkových organizací byly vydány podle zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky). Dle ustanovení § 31 odst. 2 písm. e) má zřizovací listina obsahovat vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření podle výše uvedeného zákona.

4. Příspěvkové organizace

4.1 Hospodaření se zásobami

UPM k 31. prosinci 2007 hospodařilo se zásobami ve výši 3 248 540 Kč. Z předložených výkazů vyplývá, že dochází k postupnému nárůstu stavu zásob. Tento stav je zapříčiněn zásobami z minulých let, které jsou v současné době prakticky neprodejné, jde např. o publikace k dříve realizovaným výstavám. Tento stav není od roku 2005 řešen.

SOP k 31. prosinci 2007 hospodařila se zásobami ve výši 12 493 769 Kč. Stav zásob byl ovlivněn zejména tím, že nejsou dlouhodobě a v dostatečné míře likvidovány nepotřebné zásoby. Jde např. o nepotřebný materiál, propagační předměty a vytištěné programy, které nejsou aktuální a nebudou dále využívány.

Stav zásob, např. programů a propagačního materiálu ve výši 6 780 293 Kč a zásoba lehkého topného oleje ve výši 677 250 Kč, nejsou od roku 2005 řešeny.

4.2 Pronájem nemovitého majetku

SOP porušila ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, tím, že uzavřela smlouvu o nájmu na dobu neurčitou. Předmětem nájmu byl dočasně nepotřebný majetek – nebytové prostory včetně příslušenství. Smlouvu o nájmu bylo možné sjednat pouze na dobu určitou v trvání nejdéle pěti let pro jednoho uživatele.

Kontrolou jedenácti nájemních smluv s celkovým ročním nájemným ve výši 3 530 578 Kč včetně DPH bylo zjištěno, že ani v jednom případě nebyl k uzavření těchto smluv vydán souhlas zřizovatele, přestože předchozí souhlas si zřizovatel vyhradil ve zřizovací listině. Na základě zjištění NKÚ požádala SOP o souhlas zřizovatele dodatečně.

4.3 Nakládání s pohledávkami

NFA porušil ustanovení § 34 odst. 1 a § 3 zákona č. 219/2000 Sb., neboť se písemně dohodl s právnickou osobou na prominutí části dluhu. Prominout dluh lze jen ve výjimečných případech ze závažných důvodů, kterými jsou tíživé sociální poměry dlužníka – fyzické osoby.

NFA jako věřitel uzavřel s dlužníkem, právnickou osobou, dohodu o splátkovém kalendáři za neuhrazené penalizační faktury v celkové výši 1 344 tis. Kč. Smluvní strany se dohodly na splátkách a současně se dohodly, že v případě, kdy dlužník zaplatí prvních 24 splátek v plné výši a včas, nebude věřitel požadovat po dlužníkovi zaplacení poslední splátky a dlužníkovi promine zbývající část dluhu v rozsahu poslední splátky ve výši 336 tis. Kč.

4.4 Inventarizace

MG porušila ustanovení § 29 odst. 1 a § 30 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, tím, že při provádění inventarizace majetku a závazků v letech 2005, 2006 a 2007 nezjistila skutečný stav veškerého majetku a závazků a neověřila, zda skutečný stav majetku a závazků odpovídá stavu majetku v účetnictví.

Například:

- Inventurní soupisy nebyly předloženy pro účet 013 – *Software*, 018 – *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek* a 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*.
- V inventurních soupisech pozemků nebyly uvedeny pozemky pod budovami, ke kterým má MG příslušnost hospodařit, ani pozemky nově nabyté v příslušném účetním období.
- MG nezúčtovala vyčíslené inventarizační rozdíly.

Nedostatky v inventarizaci majetku a závazků byly zjištěny rovněž u SOP – nedostatky v inventarizaci pozemků, výpočetní techniky a dekorací.

4.5 Ostatní zjištění

UPM nepostupovalo v souladu s ustanovením § 17 odst. 1, § 18 odst. 1, 6 a 8 zákona č. 586/1992 Sb. tím, že částku 1 101 560 EUR nezdanilo ve zdaňovacím období roku 2006 a nezdanilo ji ani do doby ukončení kontroly NKÚ.

UPM v roce 2003 zapůjčilo na zahraniční výstavu kolekci šperků, které byly v zahraničí odcizeny. UPM dosáhlo dohody o náhradě škody a tato úhrada, vyplacená ve výši stanovené pojistnými cenami předmětů, činila 1 133 037,45 EUR včetně úroků v částce 31 477,45 EUR. Dohoda obsahovala mj. podmínku, že do dvou let po vyplacení náhrady je UPM v případě nálezu a vrácení šperků povinno uvedenou částku náhrady vrátit.

Dvouletá lhůta uplynula dne 28. října 2006 a dle ustanovení zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, měla být částka přijaté náhrady škody zahrnuta do výnosů UPM za zdaňovací období roku 2006.

III. Shrnutí

MK jako zřizovatel ve zřizovacích listinách UPM, SOP, NFA a MG nevymezilo majetek svěřený příspěvkovým organizacím buď vůbec, nebo bylo vymezení majetku neúplné či chybné.

UPM a SOP hospodařily v kontrolovaných letech s nepotřebnými a nepoužitelnými zásobami z minulých let, které nebyly v dostatečné míře likvidovány.

NFA se písemně dohodl s právnickou osobou na prominutí části dluhu. Prominutí dluhu dle zákona č. 219/2000 Sb. je zcela výjimečným nakládáním s pohledávkou státu a může se týkat jen fyzické osoby.

UPM nezahrnulo částku 1 101 560 EUR přijatou jako náhradu škody do výnosů za příslušné zdaňovací období a přijatou částku nezdanilo v souladu se zákonem o daních z příjmů.